

Kulturløfter

Den statlige kulturpolitikken står på dagsorden. Påvirker dette lokalt kulturliv?

Tirsdag 11. august la kulturminister Trond Giske fram **Kulturløftet. Politisk regnskap 2005-2009** og onsdag 12. august la regjeringen fram **Kulturløftet II** med 17 punkter for videreføring og utvidelse av den samme satsingen. Dokumentene viser at vi har en kulturminister med vilje, evne og makt til å satse. Det er prisverdig og kulturlivet vet å verdsette mer penger, sterkere fokus og større politisk tyngde.

Norsk kulturforum, Fellesforum for kulturorganisasjoner og andre som jobber for det lokale kulturlivet, har spilt inn behovet for et lokalt kulturløft, for flere og bedre kulturarenaer og oppfølging av kulturloven til Kulturløftet II. Vi finner innspillene igjen i Kulturløftet II, oppsummert i pkt. 15. **Øke den lokale kulturinnsatsen.** Her står det at de rød-grønne partiene vil være pådrivere for lokal innsats på kulturområdet, blant annet gjennom fortsatt styrking av kommuneøkonomien. De vil øke bevilgningene til kulturbygg for å få gode kulturarenaer i hele landet og de vil bidra til at kulturlovens forpliktelser følges opp. De vil også desentralisere beslutninger og redusere byråkrati slik at mer penger går til aktivitet. Dette er viktige forpliktelser.

Lokalsamfunnet er utgangspunkt for all kulturaktivitet, noe som gjør at alle de 17 punktene vil påvirke det lokale kulturlivet og -tilbudet. Når staten kanaliserer flere penger til konkrete tiltak og aktiviteter lokalt, vil dette legge føringer på den lokale kulturpolitikken. Selv om staten går inn og støtter hvert enkelt av disse punktene, er det kun i unntakstilfeller snakk om fullfinansiering. Det er derfor lokalpolitikkerne som må legge siste hånd på verket for å sikre god forankring og lokal tilpasning med egne midler og helhetlig tilnærming. **Kulturløftene sier dessverre ingenting om hvordan en skal sikre samhandling og samordning av kulturpolitikken mellom nivåene til en nasjonal og helhetlig kulturpolitikk.**

Egnede kulturarenaer er mangelvare i mange lokalsamfunn. Samtidig vet vi at egnede møteplasser, aktivitetslokaler og formidlingslokaler for hele bredden av et mangfoldig kulturliv, er avgjørende for et velfungerende kulturliv. Det er behov for et vesentlig løft i bevilgningsnivået for å sikre dette.

Kulturskoler og bibliotek (pkt 2 og 4) er blant institusjonene som får økt fokus og støtte i Kulturløftet II. Sett fra et lokalt ståsted er det viktig å sikre gode driftsvilkår og utviklingsmuligheter for hele bredden av lokale og regionale kulturinstitusjoner, kulturorganisasjoner og aktiviteter. Det handler om forutsigbare rammevilkår over tid. Gjennom en helhetlig tilnærming vil dette kunne bidra til både ny aktivitet, bedre samarbeid og bedre ressursutnyttelse. Her kan kulturloven og ny plan og bygningslov være nyttige hjelpemidler.

Frivillige kulturorganisasjoner (bla pkt 3, 6, 7 og 8) og aktiviteter er viktige i alle lokalsamfunn. Regjeringen har satsset mye på dette feltet i inneværende periode og signaliserer ytterligere satsing i kommende periode. Frivillige kulturaktiviteter innefor alle kunstarter har i dag et tett forhold til profesjonelle kunstnere, pedagoger og kulturarbeidere. Her trengs det konkretisering og nyansering for videre satsing.

Kulturløftet II fokuserer også på **bedre levekår for kunstnere** (pkt 14). De mest spennende kunstmiljøene i Norge er bygd opp rundt kunstinstitusjoner i de største byene. Det vil være vanskelig å skape tilsvarende strukturer i hele Norge. Men distriktene trenger den kreative

ressursen kunstnere og kulturarbeidere utgjør. Distriktene trenger kunstnernes antibyråkratiske tenkemåte og nytenkning for å utvikle nye prosjekter, både innen kultur og næring og i samarbeidet med lokale institusjoner og frivillige kulturorganisasjoner.

Kunstnere og kulturarbeideres kompetanse og kunnskap er en viktig ressurs inn i kulturskolene, inn i en kulturell skolesekk eller spaserstokk og inn i amatørkulturlivet. De er viktige inspiratorer og veiledere i arbeidet med for eksempel det lokale musikkteateret, eller i oppstarting av nye prosjekter som gjør stedet attraktivt som bostedskommune. De er også viktige i oppbygging av kreative allianser hvor kunstneren kan bruke sin kompetanse mot næringslivet.

Vellykket distriktspolitikk og god stedsutvikling forutsetter derfor at det utvikles sterke kunstneriske og kulturfaglige miljøer også utenfor storbyene. Både små og store steder trenger dem som kan tilføre energi, entusiasme og inspirere til nytenkning. Ressurspersoner med kunst- og kulturfaglig kompetanse er med på å gjødsle distriktene og gjør småsteder bedre i stand til å utvikle seg og møte fremtiden; ressurspersoner som kan skape dynamiske miljøer med nasjonale ambisjoner. Lokale og regionale prosjekter med et nasjonalt innhold og karakter vil styrke regionene.

Men små steder må jobbe bevisst for å rekruttere kreative ressurser. Forholdene må legges til rette for trivsel og utvikling. En må tenke større miljøer som utfordrer og krever innsats. Skal det være noe mening i å snakke om lokal vekstkraft og framtidstro i distriktet, må små kommuner få drahjelp til å stimulere til nye tanker. Her er det behov for både interkommunalt og regionalt samarbeid.

Men hvordan gjør vi dette? Det handler om å forene det lokale selvstyret med statlig politikk. Det handler om behovet for mer og bedre dialog på tvers av nivåene. Det handler om helhet og langsiktighet. Dessverre er disse temaene stort sett fraværende i dagens kulturpolitiske debatt.

Åse V Festervoll
September 2009